

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: **ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ**
(на матеріалах ПП «BBB – Спецтехніка»)

**FEATURES OF INTERNATIONAL MANAGEMENT
OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES**
(on the materials of PE «BBB – SpetsTechnika»)

Виконав: здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти групи _____4МЕВ_____
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійної програми
«Міжнародний бізнес»_____

_____Тедіашвілі Д.Р._____
(прізвище та ініціали)
Керівник: _____Федорова Н. Є._____
(прізвище та ініціали)

Хмельницький – 2025 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., професор
_____ Лариса СІДЕЛЬНИКОВА
«15» 01 2025 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

_____ Тедіашвілі Дмитру Руслановичу _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Особливості міжнародного менеджменту малих та середніх підприємств (на матеріалах ПП «ВВВ – Спецтехніка»)

керівник роботи Федорова Надія Євгенівна, к.е.н, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «14» січня 2025 року № 31-с

2. Строк подання роботи здобувачем 20 червня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники, навчальні посібники, періодичні видання, звітність ПП «ВВВ – Спецтехніка».

4. Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра (перелік питань, які потрібно розробити) Теоретичні засади менеджменту малих та середніх підприємств на міжнародному ринку. Дослідження міжнародного менеджменту на підприємстві ПП «ВВВ-Спецтехніка». Пропозиції щодо підвищення ефективності міжнародного менеджменту малих та середніх підприємств в сучасних умовах.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Робота містить 9 рисунків та 21 таблицю

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з написання I-III розділів	Надія ФЕДОРОВА, доцент	15.01.2025	22.05.2025
Консультант з нормоконтролю	Олена НОВОСЬОЛОВА, доцент	15.01.2025	05.06.2025

7. Дата видачі завдання 15.01.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	15.01.25-22.01.25	виконано
2.	Складання і затвердження плану роботи	23.01.25-30.01.25	виконано
3.	Написання 1 розділу	31.01.25-28.02.25	виконано
4.	Написання 2 розділу	03.03.25-31.03.25	виконано
5.	Написання 3 розділу	01.04.25-13.05.25	виконано
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	14.05.25-22.05.25	виконано
7.	Оформлення роботи	23.05.25-05.06.25	виконано
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	06.06.25	виконано
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	10.06.25	виконано
10.	Захист роботи в ЕК	20.06.25	

Здобувач Дмитро ТЕДІАШВІЛІ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи Надія ФЕДОРОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота бакалавра на тему «Особливості міжнародного менеджменту малих та середніх підприємств (на матеріалах ПП «ВВВ – Спецтехніка»)» містить 85 сторінок, 21 таблицю, 9 рисунків. Перелік посилань нараховує 60 найменувань.

Метою дослідження є вивчення теоретичних та практичних засад управління міжнародною діяльністю малих підприємств та розробка практичних рекомендацій щодо його вдосконалення.

Об'єктом дослідження є процес менеджменту міжнародної діяльності підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та особливості практичного розвитку менеджменту міжнародної діяльності в малих та середніх підприємствах.

У роботі для досягнення поставленої мети було використано такі методи дослідження: індукції та дедукції – для розгляду поняття «мале та середнє підприємство»; спостереження й узагальнення – для дослідження сучасного стану міжнародного менеджменту в малих підприємствах; кейс-метод – вивчення практики впровадження та застосування функцій менеджменту у міжнародній діяльності малих підприємств; причинно-наслідковий метод; методи системно-структурного аналізу.

Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію при формуванні системи управління міжнародною діяльністю малого та середнього підприємства при виході на зовнішні ринки.

Можливими напрямками продовження досліджень можуть бути стратегія розширення охоплення зовнішнього ринку у міжнародній діяльності.

Ключові слова: менеджмент, функції менеджменту, мале і середнє підприємство, зарубіжний досвід ведення малого підприємництва, проблеми малого бізнесу в Україні.

ABSTRACT

The bachelor's qualification work on the topic «Features of international management of small and medium-sized enterprises (on the materials of PE «BBB – SpetsTechnika»)» contains 85 pages, 21 tables, and 9 figures. The list of references includes 60 names.

The project aims to study the theoretical and practical principles of managing the international activities of small enterprises and to develop practical recommendations for their improvement.

The research object is the process of managing the international activities of enterprises.

The subject of the study is theoretical and methodological principles and features of the practical development of the management of international activities in small and medium-sized enterprises.

The project used the following methods: induction and deduction – to consider the concept of "small and medium-sized enterprise"; observation and generalization – to study the current state of international management in small enterprises; case method – to study the practice of implementing and applying management functions in the international activities of small enterprises; cause-and-effect method; methods of system-structural analysis.

Conclusions and recommendations of work can find specific implementation in the formation of a system of managing the international activities of small and medium-sized enterprises when entering foreign markets.

The possible areas of further research can be the strategy for expanding the coverage of the foreign market in international activities.

Keywords: management, management functions, small and medium-sized enterprises, small business development, foreign experience in running small businesses, problems of small businesses in Ukraine, prospects, globalization, foreign experience

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕНЕДЖМЕНТУ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ	6
1.1. Сутність поняття «мале та середнє підприємство» та їх роль в економіці країн	6
1.2. Теоретичні аспекти менеджменту українських підприємств в умовах розвитку їх міжнародної діяльності	14
1.3. Особливості виходу малих та середніх підприємств на міжнародний ринок	23
Висновки до розділу 1.....	30
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПП «ВВВ–СПЕЦТЕХНІКА»	32
2.1. Дослідження ефективності діяльності ПП «ВВВ– Спецтехніка»	32
2.2. Аналіз системи управління міжнародною діяльністю ПП «ВВВ–Спецтехніка»	39
2.3. Аналіз розвитку малих та середніх підприємств в Україні та в країнах ЄС	48
Висновки до розділу 2.....	55
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ...	57
3.1. Виклики та шляхи розвитку менеджменту міжнародної діяльності малих та середніх підприємств України	57
3.2. Пропозиції щодо вдосконалення менеджменту міжнародної діяльності ПП «ВВВ–Спецтехніка»	64
Висновки до розділу 3.....	73
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77

ВСТУП

Актуальність теми. Сьогодні на вітчизняному ринку функціонують підприємства різної спрямованості, які належать до малого, середнього та великого бізнесу. З кожним днем конкурентна боротьба у кожній із категорій цих підприємств лиш посилюється.

Малий бізнес – особливий тип підприємництва, здійснюваний у малих формах, що спирається діяльність індивідуальних підприємців та малих підприємств. Малі підприємства швидко реагують на зміни та зовнішні виклики. Але їхня гнучкість робить їх одночасно вкрай вразливими. Малі підприємства стикаються з особливими проблемами, що потребують особливих методів управління. Але керівники та менеджери на таких підприємствах найчастіше здійснюють управління за рахунок інтуїції та власного досвіду. Адже наукові дослідження та рекомендації, навчальні посібники та керівництва з управління здебільшого розроблялися для великих підприємств та організацій.

Мета і задачі роботи. Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретичних та практичних засад управління міжнародною діяльністю малих підприємств та розробка практичних рекомендацій щодо його вдосконалення.

Із мети дослідження випливають такі завдання:

- вивчення сутності поняття «мале та середнє підприємство», їх роль в економіці країн;
- дослідження аспектів менеджменту українських підприємств в умовах розвитку їх міжнародної діяльності;
- вивчення особливостей виходу малих та середніх підприємств на міжнародний ринок;
- дослідження ефективності діяльності ПП «ВВВ–Спецтехніка»;
- аналіз системи управління міжнародною діяльністю ПП «ВВВ–Спецтехніка»;

- вивчення особливостей розвитку малих та середніх підприємств в Україні та в країнах ЄС;
- вивчення викликів та шляхів розвитку менеджменту міжнародної діяльності малих та середніх підприємств України;
- розроблення пропозицій щодо вдосконалення менеджменту міжнародної діяльності ПП «ВВВ–Спецтехніка».

Об'єктом дослідження є процес менеджменту міжнародної діяльності підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та особливості практичного розвитку менеджменту міжнародної діяльності в малих та середніх підприємствах.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети й виконання завдань було використано такі методи дослідження: використано низку загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: методи індукції та дедукції – для розгляду поняття «мале та середнє підприємство»; спостереження й узагальнення – для дослідження сучасного менеджменту міжнародної діяльності малих підприємств; кейс-метод – вивчення практики впровадження та застосування управлінських функцій у міжнародній діяльності малих підприємств; причинно-наслідковий метод; методи системно-структурного аналізу.

Структура роботи. Виходячи з мети і задач дослідження, структура роботи включає три розділи.

Перший розділ присвячено теоретичним засадам менеджменту малих та середніх підприємств на міжнародному ринку. Проведено дослідження сутності та ролі малих та середніх підприємств в економіці країн, теоретичних аспектів менеджменту українських підприємств в умовах розвитку їх міжнародної діяльності, умов та особливостей виходу малих підприємств на зовнішні ринки.

У другому розділі досліджено міжнародного менеджменту на підприємстві ПП «ВВВ–Спецтехніка», а саме: ефективності діяльності та системи управління

міжнародною діяльністю ПП «ВВВ–Спецтехніка», динаміку розвитку малих та середніх підприємств в Україні та в країнах ЄС.

У третьому розділі наведено пропозиції щодо вдосконалення менеджменту міжнародної діяльності ПП «ВВВ–Спецтехніка» та висвітлено виклики та шляхи розвитку менеджменту міжнародної діяльності малих та середніх підприємств України.

Характеристика суб'єкту дослідження. Приватне підприємство (далі – ПП) «ВВВ–Спецтехніка» зареєстроване 08.12.2006 року. Основним видом діяльності є будівництво суден і плавучих конструкцій, а також надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, ремонт і технічне обслуговування суден і човнів.

Огляд джерел, що використані в роботі. В роботі використані законодавчі та нормативні документи України, вітчизняні та зарубіжні наукові розробки та навчальні посібники, періодична література, Інтернет-ресурси, а також звітні матеріали підприємства. Комплексний підхід до відбору джерел забезпечив всебічний аналіз досліджуваної проблематики. Залучення як практичних, так і теоретичних матеріалів дозволило поєднати наукові засади з прикладними аспектами управління.

Дослідженню особливостей застосування кроскультурних аспектів в управлінні міжнародними компаніями присвячені роботи провідних зарубіжних і вітчизняних вчених. Серед яких Л. Бабій, В. Белозерцев, О. Большая, О. Бут-Гусаїм, У. Гилка, О. Денисюк, І. Дрік, І. Іщенко, К. Ковтуненко, М. Копитко, Ю. Копчак, Т. Кулініч, М. Кучер, М. Небава, О. Плахотнік, С. Саннікова, К. Слюсаренко, Н. Чернікова, К. Чумаков та інші.